

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 04.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Ureditev kmečkih dolgov.

Ze več ko 3 leta se vleče kakor mor-
ska kača vprašanje, kako urediti kmeč-
ke dolgove. Določbe, ki so jih izdajale
prejšnje vlade, so to vprašanje reše-
vale tako, da so podaljševale od leta
do leta moratorij (odlog plačil) in zni-
ževale obrestno mero. Dne 30. septem-
bra 1935 pa je izšla nova uredba, ki
hoče to vprašanje rešiti dokončno, v
kolikor je to sploh mogoče. Predlogov,
kako je to storiti, je bilo stavljenih
več. Nekateri predlagajo, naj bi drža-
va prevzela kmečke dolgove ter bi up-
nike — denarne zavode in zasebnike
odplačevala z obveznicami, ki naj bi
se izdale v to svrhu. So pa proti izdaji
takšnih obveznic prav tehtni pomisle-
ki. Njihov kurz bi bil nizek radi nizke
obrestne mere, denarnim zavodom bi
ne bilo z njimi nič pomagano, ker po-
trebujejo za poživitev svojega poslova-
nja likvidna denarna sredstva, pa ne
obveznice.

Drugi predlagajo, naj bi država pre-
nesla kmečke dolgove na kak že ob-
stoječ ali nanovo ustanovljen državni
zavod ter naj bi se v to svrhu izdal
nov državni denar. Na ta način bi
kmečki dolžniki dobili ugodnejše po-
goje za obrestovanje in odplačilo, mor-
da tudi znatnejši odpis dolgov, denar-
ni zavodi in drugi upniki pa bi dobili
denar. Proti temu se javljajo stvarni
ugovori, češ, da bi takšen denar — vse
eno ali ga izda država sama ali pa
Narodna banka — pomenil inflacijo,
ki bi imela za državne finance in za
vse narodno gospodarstvo usodne po-
sledice. Saj dosega kmečki dolgov v
državi višino 3 milijard Din. Če bi drža-
va hotela odplačati vse upnike, bi
morala izdati 3 milijarde novih nov-
čanic, kar bi pomenjalo inflacijo z vse-
mi slabimi posledicami.

Tretji predlagajo, da je treba vzpo-
staviti prejšnjo vrednost dolgov z zni-
žanjem zunanje vrednosti dinarja v
razmerju, kakor je to storila Anglija
in tudi Zedinjene države Sev. Ameri-
ke, kjer se je vrednost funta, odnosno
dolarja, znižala preko 40%, dočim je
kurz dinarja znižan za 23%. Z večjo
devalvacijo (znižanjem zunanje vred-
nosti) dinarja bi se doseglo zvišanje
cen raznih izdelkov in zlasti kmetij-
skih pridelkov. Po takšni devalvaciji
dinarja bi državi tudi bila na raz-
polago denarna sredstva za izplačilo
kmetijskih dolgov, in sicer iz valoriza-
cije zlate in devizne podlage Narodne

banke, ki bi donesla državi okrog 800
milijonov Din dobička. Ta svota bi se
lahko porabila za izplačilo kmetijskih
dolgov. Po devalvaciji bi tudi bila da-
na možnost povečati obtok bankovcev
do one višine, kakor to zahteva stvar-
na potreba denarnega prometa glede
na višje cene.

O teh in sličnih predlogih se sedaj
razpravlja po zborovanjih in časnikih
in tudi v narodni skupščini. Kateremu
načinu rešitve se bo dala prednost, se
še zdaj reči ne more. Vsekako bi kaza-
lo, da država, ki smatra razdolžitve
kmetov za važno zadevo narodnega
gospodarstva, prevzame sama vsaj del
bremen te razdolžitve. Upniki vseh

bremen nositi ne morejo, saj so de-
narni zavodi sami potrebni zaščite.
Kar pa se tiče povišanja denarnega
obtoka, ne pomeni vsako povišanje
inflacijo. Sedaj znaša naš denarni ob-
tok v bankovcih Narodne banke Din
4752.3 milijonov. Koncem leta 1929 pa
je znašal 5871.9 milijonov Din, ko se je
izvršila stabilizacija dinarja (28. junija
1931), je znašal 4563.8 milijonov Din;
torej imamo sedaj samo za par sto mi-
lijonov Din večji obtok, ko ob stabili-
zaciji. Zadnji čas pa so nastopile v na-
šem gospodarstvu razmere, ki same na
sebi zahtevajo večji obtok. Kopičenje
denarja in počasnejše kroženje vsled
izločitve denarnih zavodov iz prometa
je imelo za posledico, da je za promet
potrebna večja množina denarja, ki bi
jo naše gospodarstvo preneslo brez
vseh inflacijskih posledic.

V NAŠI DRŽAVI.

**Dalekosežnost pomilostitve ali am-
nestije.** Zadnjič smo poročali, da je iz-
dala vlada zelo obširno in dalekosežno
amnestijo, katere je postalo deležno v
celi državi 15.000 krivcev. V Mariboru
je bilo pomiloščenih 33 kaznjencev v
moški kaznilnici in 100 jetnikov iz jet-
nišnice okrožnega sodišča.

**Jugoslovansko radikalno zajednico
pridno organizirajo** in to predvsem
tamkaj, kjer še stranka nima krajev-
nih odborov. Kako znatno da stranka
narašča in se utrjuje med narodom,
svedoči dejstvo, da so morali v Bel-
gradu povečati prostore osrednjega
strankinega tajništva. S porastom
stranke se utrjuje in narašča tudi po-
slanski klub JRZ, ki je med vsemi
klubi in skupinami najboljšje organi-
ziran.

**Izvenparlamentarna opozicija je od
dne do dne bolj razdvojena.** Srbijanski
del opozicije bi rad organiziral skup-
no politično stranko, o kateri pa noče
ničesar slišati dr. Maček.

Nov banovinski svet. Z odlokom no-
trajnega ministra je razpuščen dose-
danji banovinski svet v Ljubljani in so
imenovani vanj ugledni pristaši JRZ.

Prenehal izhajati. List, ki preneha
izhajati, s tem umre. Ta usoda je za-
dela ljubljanski dnevnik »Glas nara-
da«, ki ga je ustanovil bivši ban g. dr.
Marušič in ki je z njim bil v ozkih sti-
kih g. Ivan Pucelj, bivši voditelj biv-

ših kmetijcev. Ko je list izgubil močno
gmotno oporo, ki je je bil deležen, do-
kler so njegovi gospodarji bili na ob-
lasti, so mu začele nagloma pešati mo-
či, dokler ni izhiral ter se poslovil od
nehvaležnega sveta. Zadruga, ki je ta
list izdajala kot političen dnevnik, ga
je s početkom tega tedna izročila no-
vinarju g. Knafliču, ki ga bo izdajal
v obliki nepolitičnega poučnega večer-
nika. Nova žrtev padca g. Jevtiča.

Jevtič kot lovec. Bivši ministrski
predsednik Jevtič se je začel intenziv-
nejše pečati z lovcm. Ni mu za lov-
ljenje političnih uspehov, katerim je
dal slovo po petomajskih volitvah. Se-
daj je začel loviti divjačino. Kako resno
se misli vnaprej pečati s tem poslom,
dokazuje dejstvo, da ga sam praznik
državnega zedinjenja (1. decembra) ni
mogel zadržati v Beogradu. Pohitel je
s svojim prijateljem Vasilijem Trbičem
v južno Srbijo, da strelja divjačino.
Ustrelil pa je s tem političnega kozla.
Iz njegovega kluba, iz katerega izgi-
njajo poslanci kakor kafa, namerava
radi tega izstopiti nekaj poslancev, ki
nimajo smisla za takšne lovske eks-
pedicije.

V DRUGIH DRŽAVAH.

**Kaj takega je mogoče samo na Itali-
janskem.** Čelemu svetu je znano, da
doživlja italijanska vojska v vzhodni
Afriki pri količkaj resnih spopadih z
Abesinci poraz za porazom. Izvajanje
sankcij ali kazenskih odredb proti Ita-
liji je hudo udarilo Italijana na zno-
traj. Še hujše pa bodo prizadeti, če
jim bodo države dne 12. decembra pre-
povedale uvoz petroleja. Da vzdržu-

Jejo vrednost lire, že zbirajo po Italijanskem zlatino in za razne vojne izdelke druge kovine. V očigled na kratko opisanemu položaju se je sestal v Rimu 7. XII. parlament in je imel Mussolini otvoritveni govor. Dvorana parlamenta je bila nalepljena z lepaki taistih držav, ki izvajajo proti Italiji sankcije. Pod napisom Francije je še bilo napisano: »Francija, tega ti ne bomo nikdar pozabili!« Vsi poslanci so bili v uniformah fašističnih miličnikov. Mussolini je prišel v dvorano z bronasto čelado na glavi. Čelado je odložil na mizo pred predsedniško tribuno. Vanjo je odložil kot prvi 4 zlate kolajne, katere si je pridobil kot politik. Po Mussolinijevem vzgledu so sneli tudi ostali poslanci svoje zlate in srebrne kolajne in so jih položili v Mussolinijevo čelado kot dar domovini. Šele po teh dogodkih je stopil Mussolini na oder in se je pobahal, da se ni zlomila italijanska volja niti sedaj, ko že prenašajo Italijani 365 dni gospodarsko obleganje. Celoten Mussoli-

nijev govor, katerega so prenašale radijo postaje po celem svetu, je izzvenel v dve trditvi: Italija odklanja mirovne ponudbe in bo v začetem oboroženem nastopu v Afriki vztrajala do konca!

Glede francoske Lavalove vlade je bilo v preteklem tednu vse prepričano, da bo padla. Ni prišlo do odstopa vlade, ampak do utrditve. Laval je prodrl v parlamentu z zakonskim predlogom, da se razpustijo vse strankarske oborožene čete. Po tem zakonskem osnutku bodo kaznovani vsi, ki bodo nosili orožje, da bi ogrozili javni red. Za ta pametni vladni predlog in s tem obenem za zaupnico Lavalu je glasovalo 351, proti pa 217 poslancev, tako da je dobila vlada 134 glasov večine. — V Parizu se je mudil zadnje dni minulega tedna angleški zunanji minister. Pogajal se je s francoskimi državniki o nadaljevanju sankcij napram Italiji in o možnosti mirovnih pogajanj med Italijani in Abesinci.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Kam z židi? Poljski list »Gazeta Varšavska« poroča o tem, da nemški narodni socialisti predlagajo, naj se vsi židje naselijo na otoku Madagaskar. »Židov je na vsem svetu okoli 16 milijonov. Na Poljskem jih je 4 milijone, v Zedinjenih državah Sev. Amerike 3 in pol mil., v Rusiji 2 mil., 700 tisoč, v Rumuniji 850.000, v Nemčiji 700.000, na Madžarskem 500.000, v Čehoslovaškem 350.000, v severni Afriki 300.000, v Palestini 300.000, v Argentini 200.000, v Litvi 150.000, v Franciji 150.000, v Holandiji 130.000, v Kanadi (Severna Amerika) 130.000, na Grškem 120.000, drugi v ostalih državah. Otok Madagaskar leži vzhodno od južne Afrike v Indijskem morju ter meri v površini 625.167 kvadratnih kilometrov; je torej večji ko Poljska in Anglija skupaj. Prebivalcev ima samo 3 in pol milijona. Otok je v oblasti in posesti Francije. Prostora je bilo na Madagaskarju kajpada za vse žide, ki živijo na tem svetu. Toda Francija takih prebivalcev ne bi hotela. Poleg tega ne bi mogli židje s kom navezati trgovskih stikov, ker bi bili maloštevilni domačini kmalu do kože oguljeni. Brez trgovine pa žid živeti ne more.«

Bivši mohamedanec — novomašnik. V francoskem mestu Fontenoy-sous-Bois je bila nedavno zanimiva nova sv. maša. Daroval jo je mlad frančiškanski pater. Zanimivost je bila v tem, da je ta pater bil spreobrnjenec, in sicer spreobrnjenec iz mohamedanske vere. Iz drugih ver se čistočasno vršijo prestopi v katoliško cerkev, iz mohamedanske bolj po redko. Še bolj redko pa se zgodi, da bi kak bivši mohamedanec postal katoliški redovnik in duhovnik. Ta pater se imenuje Ivan Mohamed Ben Abd El Jalil. Pred 8 leti se je iz mohamedanizma spreobrnil v katolicizem ter stobil v frančiškanski

samostan. Na njegovi novi maši je pridigoval rektor katoliškega vseučilišča v Parizu, sloveči učenjak nadškof dr. Baudrillart, novoimenovani kardinal.

Hči kitajskega mandarina. Mandarin ima na Kitajskem v državni upravi visoko čast in veliko oblast. Ti gospodje so navadno takšnega mišljenja ko njihov režim. Povečini so kajpada vdani svoji od prednikov podedovani paganski veri. Takšen je tudi bil mandarin, čigar hči je proti njegovi volji postala katoličanka. Njeno ime je Hoang Thi Hoan. Starši so ji delali največje težave. Pretili so ji, da jo izključijo iz družine in vseh pravic, ki izvirajo iz družinske pripadnosti. Vrla

gospodična pa se ni zmenila za to ter je nedavno prejela zakrament sv. krsta, ki ga je ji podelil pater Depaulis. Gospodična je bila dijakinja ter je z izvrstnim uspehom dovršila študije na vseučilišču. Imela je na vseučilišču profesorico katoliške vere in vzglednega katoliškega življenja. To je na dijakinjo tako vplivalo, da se je začela zanimati za katolicizem. Začela je študirati katoliški nauk in zgodovino katoliške cerkve. Prepričala se je, da je prava verska resnica v katolicizmu, in sicer samo v katolicizmu. Iz prepričanja se je rodil sklep, da se pridruži kot članica edino zveličavni Kristusovi cerkvi. Ko je izvršila svoj sklep ter se dala krstiti, je sovražnost staršev in vse družine proti njej porasla. Gospodična pa je g. patru Depaulisu pisala: »Pripravljena sem pretrpeti tudi najstrašnejše muke, preden bi se odpovedala katoliški veri.« To je junaki katolicizem.

Duhovne vaje za dekleta. Škofijsko vodstvo Dekliške Katoliške akcije v Mariboru priredi v dnevih po Božiču, od 27. do 31. decembra t. l. v domu šolskih sester v Mariboru, tridnevne duhovne vaje za dekleta. K tem duhovnim vajam, ki jih bo vodil duhovni svetnik g. Drago Oberžan, toplo vabimo dekleta iz dekanij: Maribor levi breg, Maribor desni breg, Dravsko polje, Jarenina, Sv. Lenart v Slov. gor., Ljutomer, Marenberg, Ptuj, Slov. Bistrica, V. Nedelja, Stari trg, Vuzenica, Zavrče, Mežiška dolina, Dolnja Lendava in Murska Sobota. Vso preskrbo za časa duhovnih vaj (hrano in prenočišče) vam nudi dom šolskih sester dneвно po 12 Din. Udeležence se morajo najkasneje do 18. decembra prijaviti potom domačega g. župnika, odnosno dekana, Škofijskemu vodstvu v Mariboru, DKA (v roke predsednice Lojzke Horvatičeve, Maribor, Aleksandrova c. 12). Pozneje vposlane prijave bi se ne mogle več upoštevati. Dekleta, pridite v obilnem številu! Za ostale dekanije se bodo v kratkem vršile duhovne vaje v Celju.

Obvestilo bralcem našega lista!

Prihodnja številka izide z božično prilogom ne v sredo, 18. XII., marveč v petek, 20. XII. Zadnja številka tega letnika izide v petek, 27. decembra.

1210

Za
obnaoljanje krvi
„Planinka“ - čaj
Mr. Bahovec.
Skatlja Din 20.—
v apotekah.

Reg. S. Br. 2007, 8. II. 1932.

NOVICE

Osebne vesti.

Odlikovanje. Z redom sv. Save III. razreda je bil odlikovan g. dr. Maksimilijan Vraber, stolni prošt in generalni vikar v Mariboru. Naše iskrene častitke!

Nesreče.

Smrtna nesreča organista. Filipa Seljaka, organista v Spodnji Kungoti pri Mariboru, so par dni pogrešali. Obstojal je sum, da je postal žrtev zločina. Zagonetko z izginutjem 63letnega starčka so pojasnili otroci, ki so našli njegovo truplo v Pesnici. Zandarmerija je

ugotovila, da se je vračal Seljak pozno zvečer iz Gradišča proti domu. V temi je zašel v globokejši tolmun Pesnice in utonil.

Gospodarsko poslopje je zgorelo pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju posestnici Mariji Napast. Škoda znaša 50 tisoč Din.

Viničarija pogorela. V Ločkem vrhu pri Sv. Urbanu pri Ptuj, Slo. je uničil požar do tal posestniku Francu Pukšiču viničarsko poslopje. Škoda znaša 10 tisoč Din, zavarovalnina je le malenkostna.

Smrtno se je ponesrečil v Hotizi v Prekmurju pri podiranju hrastov M. Raduha.

Za god pogorel. V Prnovem pri Žalcu je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Francu Čretniku. Sreča v nesreči je bila, da ni bilo vetra, ker v